

Teroristična banda obsojena

Ljubljana, Tanjug — Dne 24. julija je bila končana razprava proti teroristični bandi, ki je upadala iz Avstrije na jugoslovansko ozemlje ter izvršila celo vrsto zločinov. Po objavi dokazanega postopka je vzel besedo vojni tožilec. Analizirajoč zločinsko delo obtoženih, je vojni tožilec konstatiral, da so se žarišča aktivnosti proti Jugoslaviji nahajala v taboriških, Pongav, Srah, Vagna in drugod. V teh taboriških se ubežni kriminalci vežbajo za politične zločine in teroriste. Za zvezo s temi taboriški skrbe poverjeniki podpolkovnika Glušiča, voditelja t. zv. "Nacionalnega odbora kraljevine Jugoslavije", kateri z vsestransko ameriško pomočjo izvršuje naloge obsojenega vojnega zločinca Miha Kreka, ki se nahaja v Rimu. V teh taboriških se rekrutirajo z vednostjo Anglo-ameriških organov člani bande, kar dokazujejo legitimacije z angleškimi pečati, svobodno gibanje kurirjev in svobodno vršenje propagande proti novi Jugoslaviji.

Vojni tožilec je nato preočil krivdo vsakega posameznega obtoženca. "S pomočjo takih band" — je podčrtal vojni tožilec — "ima vojno hujskaška klika namen uvesti na ozemlje FLRJ nered in nemir, da straši narod z zunanjo nevarnostjo. V inozemstvu pa hoče ta klika ustvariti utis o resnih nemirih v Jugoslaviji, tako da bi s tem provzročila intervencijo inozemskih sil.

"Taborišča v katerih se nahajajo središča vsega sovražnega dela proti novi FLRJ" — je dejal vojni tožilec — "so večinoma na avstrijskem ozemlju v področju anglo-ameriške okupacijske cone oziroma vojne uprave. V teh taboriških se dopušča sovražno delo proti Jugoslaviji, dopuščajo teroristično delo bandam, katere poleg tega izkorišča za svoje špijnske cilje. S tem postopanjem one vzpodbujajo in dajejo moralno zavetje nacističnim in vojnim zločincem, katere oni pomagajo odkrito potom svojih organov, avstrijskih žandarjev, finančarjev in avstrijskih

občinskih zastopnikov. Še več, avstrijski organi se tudi sami udeležujejo pri napadih na jugoslovanske obmejne straže."

"Vidimo, da se Avstrija v teku zadnje vojne, v čemer ravno vsled zločinov svojih državljanov nosi veliko odgovornost, ni naučila ničesar. Avstrija ni podvzela, da očisti svoj uradni aparat od fašističnih vojnih zločincev in delajo na mejah ravno isto kar so delali za časa okupacije. Samo v prvi polovici tega leta so avstrijski organi vpriporili 11 obmejnih incidentov, ob katerih prilikah je bilo ubitih 5 jugoslovanskih bojevnikov."

Postavljajoč vprašanje, kdo je odgovoren za to neznosno stanje v Avstriji je vojni tožilec podčrtal — "da odgovornost pada na anglo-ameriško okupacijsko oblast, pod katero upravo se nahajajo vsa taborišča in pod katerim nadzorom se razvija vse javno življenje zapadnih in južnih avstrijskih pokrajin. Namestu, da anglo-ameriške okupacijske oblasti delajo na tem, da se v Avstriji upostavijo zdrave demokratične razmere, da bi med Avstrijo in sosednjimi državami vladali dobri prijateljski odnosi, oni delajo ravno nasprotno ter pomagajo reakcionarnim klikam in dovoljujejo preganjati domače antifašiste od strani fašističnih zločincev. Vojno-fašistična klika poskuša s svojimi špijoni in teroristi zaostriiti sosedne odnose z Jugoslavijo, kakor to dokazuje ta sodna razprava. Iz izjave obtoženih se vidi, da je angleška obveščevalna služba taboriščne jetnike premenila v špijone proti Jugoslaviji."

Po govoru branilca in završnih besedah obtoženih, je sodišče izreklo obsodbo po kateri se vsi obtoženi proglajajo krivim. Organizator te bande, Franc Čeh je bil obsojen na smrtno kazen z obsežnim, a člani bande Ferdinand Kopnik, Jakob Helbing, Anton Brusar, Franc Arnus, Jožef Levčnik in Alojz Perko na smrtno kazen z ustrejitvijo. Ostalih pet obtožencev je bilo obsojenih na kazen

ANGLIJA PRED VLADNO KRIZO

ANGLEŠKI TISK IN JAVNO MNENJE ZAHTEVA, DA ATTLEE ODSTOPI

London: — Angleško javno mnenje in tisk zahteva, da sedanji premier Vel. Britanije Attlee odstopi. Daily Mirror, ki se smatra, da je naklonjen Labor partiji zahteva, da Attlee poda ostavko čim prej, ker da je preemba nujna.

Mnogi člani parlamenta in demokratični tisk je mnenja, seveda razen konservativcev in njihovega tiska, da se naj zunanja politika Anglije tesneje poveže s Sovjetsko zvezo, kakor je bilo to obljubljeno od kandidata Labor partije pred volitvami. V tem oziru se po volitvah ni storilo prav nič ali še poslabšalo.

Angleško javno mnenje se zanjima za sedanjo zunanjo politiko, bolj kakor se je kdaj prej. Angleško javno mnenje je prepričano, da če bo Anglija ostala privezek na repu Združenih držav nima od tega kaj drugega pričakovati, kot izposojanje dolarjev, a trga za angleške produkte ne bo v industrijalni Ameriki.

Posojilo, katerega je Anglija dobila od Amerike je pošlo hitreje, kot se je pričakovalo. Kolikor je še ostalo od posojila bo po izjavi strokovnjakov, potrošeno še pred decembrom tega leta.

Izgledi za Anglijo niso v resnici nič kaj rožnati. Nasprotovati Sovjetski zvezi ne prinese koristi ampak škodo. Najemati posojilo v Ameriki in držati velike okupacijske sile v deželah kjer niso prav nič potrebne, tudi ne prinaša koristi. Morda bi se dobila od Združenih držav posojila, ali za poso-

od 10 do 20 let odvzemom prostosti in prisilnim delom.

Obsojeni imajo pravico do pritožbe na vrhovno vojno sodišče v Beogradu, a po pravomočnosti obsodbe imajo pravico prošnje pomilostitev na Prezidium Narodne Skupščine F.L.R.J.

jilom prihajajo druge obveznosti in vedno večja odvisnost od Združenih držav.

Ako bi se pa angleška zunanja politika obrnila in šla po poti kjer je njen trg za njene izdelke, bi angleške krize kaj kmalu prestale. Tako kot je sedaj pod današnjim vodstvom se primiče pa še težja zima, kot je bila lanska. Narod v skrbi za bodočnost zahteva spremembo in to spremembo na bolje.

Protest Organizacij Združenih Narodov

Sofija, (Tanjug) — Glavni odbor vsega delavskega sindikalnega združenja je poslal generalnemu tajniku Organizacije Združenih Narodov — Trigue Lie-u brzojav v katerem ostro protestira proti terorju, ki ga vrše monarho-fašisti nad grškimi demokrati.

Mladina iz inozemstva na progi Šamac-Sarajevo

Belgrad: (Tanjug) — Na Mladinsko progo Šamac-Sarajevo so dospeli mladinske grupe iz Avstralije, Danske in Palestine, da pomagajo Jugoslovanski mladini pri izgradnji proge. V Danski grupi, ki šteje 100 mladincev se nahajajo 3 Norvežani in 2 iz Islandije. V Palestinski grupi, katerih je pet imenovanih za udarnike in drugih pet je pa pohvaljenih.

Pri Avstralski grupi so tudi 4 udarniški mladinci. Po obisku Belgrada so se mladinci udeležili mednarodnega mladinskega festivala v Pragi.

Protest mladine proti lažem reakcije

Beograd, (Tanjug) — Mnogi inozemski časopisi prinašajo vesti, češ da se vse inozemske mladinske brigade in delovne grupe mladine Kanade, katere so prostovoljno prispele, da delajo skupno z Ljudsko Mladino Jugoslavije pri izgradnji mladinske proge Šamac-Sarajevo, da bi še bolj utrdile mednarodno sodelovanje in solidarnost mladine širom sveta, na podlagi in principih "Svetovne federacije demokratične mladine" — smo primorani, da v zvezi z

Madžarske, Albanije, Trsta, Bolgarske, Grške mladinske delovne brigade in delovne grupe mladine Kanade, katere so prostovoljno prispele, da delajo skupno z Ljudsko Mladino Jugoslavije pri izgradnji mladinske proge Šamac-Sarajevo, da bi še bolj utrdile mednarodno sodelovanje in solidarnost mladine širom sveta, na podlagi in principih "Svetovne federacije demokratične mladine" — smo primorani, da v zvezi z

cilj voditi intervencijo proti Grčiji, ali katerikoli državi, o čemer vsaki dan trobijo mnogi časopisi tipa "Basler Nachrichten", "Weltwoche", "Daily Telegraph".

Naše izkušnje pri skupnem delu z Ljudsko Mladino Jugoslavije na mladinski progi jasno kaže, da mladina in narodi Jugoslavije v resnici težko in prostovoljno delajo, samo za sebe in za svojo novo neodvisno domovino. V tem je moč vane na pridobitvah Narodne Os-

Tudi mladini Jugoslavije ne prizanesa reakcija z svojimi klevetami. Na sliki se vidi oddelek pionirjev v paradi.

te laži, katere diskreditirajo inozemske mladince, kateri delajo na mladinski progi in da prepričajo prihod novih inozemskih brigad na mladinsko progo ter da s tem napadajo direktno sodelovanje in bratstvo demokratične mladine sveta. Na tej konferenci je bila sprejeta resolucija v kateri se med ostalim pravi:

"Mi voditelji mladinskih brigad, Velike Britanije, Švice, Poljske, Danske, Čehoslovaške, Švedske,

nagnusnimi klevetami in očitno lažni reakcionarnega svetovnega tiska proti mladini Jugoslavije in njenem velikem delovnem poletu na mladinski progi Šamac-Sarajevo, — dvigniti svoj glas protesta v znaku najostrejšee obsodbe vseh spletk mednarodne reakcije proti solidarnosti in prijateljstvu demokratične mladine sveta.

S svojim bivanjem in delom na progi smo se uverili, da na mladinski progi Šamac-Sarajevo ni nikakršnih vojnih vežb, domačih ali inozemskih brigad, ki bi imele

in veličina nove Jugoslavije skovobodilne borbe narodov Jugoslavije na čelu z maršalom Titom, ki je mnogim narodom služila kot svetel zgled v borbi proti fašizmu. Te slavne tradicije se še danes nadaljujejo v delu na mladinski progi."

Resolucijo so lastnoročno podpisali voditelji vseh inozemskih mladinskih brigad. Pred tem pa so tudi preko radio postaje "Mladinska proga" dali tudi posamezne izjave v katerih so najenergičneje demantirali in obsodili klevete reakcionarnega tiska o mladinski ali inozemskih brigad, ki bi imele

ZASEDANJE SKUPŠČINE LJUD. REPUBLIKE SLOVENIJE

Ljubljana, 7. julija. — Danes se je začela četrta seja prvega rednega zasedanja Ljudske skupščine LR Slovenije. Seji sta prisostvovala tudi ljudska poslanca tov. Edvard Kardelj in tov. Boris Kidrič, ki so ju ljudski poslanci ob vstopu v dvorano z navdušenjem pozdravili. Prav tako so ob vstopu v dvorano z ploskanjem pozdravili vladno Ljudske republike Slovenije s predsednikom tov. Marinkom na čelu. Sejo je ob 17.30 odprl predsednik Ljudske skupščine Ferdo Kozak. Po čitanju zapisnika 3. seje, ki ga je skupščina odobrila, je predsednik Ferdo Kozak prečital poročila o konstituiranju odborov Ljudske skupščine LRS, na kar je skupščina določila naslednji dnevni red: Potrditev ukaza Prezidija Ljudske skupščine LRS o imenovanju Ivana Regenta za ministra za komunalne zadeve LRS, 2. razprava in sklepanje o predlogu zakona o petletnem planu za razvoj narodnega gospodarstva LRS v letih 1947—1951.

Potem ko je skupščina sprejela potrditev ukaza Prezidija Ljudske skupščine LRS o imenovanju Ivana Regenta za ministra za komunalne zadeve LRS, se je pričela razprava in sklepanje o predlogu zakona o petletnem planu za razvoj narodnega gospodarstva LRS v letih 1947—1951.

Poročevalec odbora za gospodarski načrt in finance Miha Potočnik je prečital poročilo odbora, ki je predlog zakona v načelu in posameznostih soglasno sprejel. Nato je ljudski poslanec Miha Potočnik povdaril velik pomen predloga zakona o petletnem gospodarstvem planu LRS, ki je nov mejnik v razvoju gospodarstva in kulturnega napredka Ljudske republike Slovenije. Ob koncu svojega govora je ljudski poslanec Miha Potočnik izjavil, da bo glasoval za predloženi zakonski predlog.

Nato je govoril predsednik vlad-

de LR Slovenije tov. Miha Marinko, ki je med drugim dejal:

Tovariši in tovarišice, ljudski poslanci! —

Vlada stopa pred skupščino z osnutkom republikanske petletnega plana. To je po sprejetju naše republikanske ustave najvažnejši osnutek zakona, ki je na pretresu pred to našo skupščino. To je do godek izredne važnosti za gospodarski razvoj in vsesplošni dvig našega ljudstva.

Način kako prihajamo do sprejemanja našega republikanskega plana je zelo podoben načinu in osnovi, na kateri smo sprejemali našo republikansko ustavo, ki povsem ustreza naši državni ureditvi, karakterju naše oblasti, naši novi družbeni strukturi in gospodarskemu redu. Kakor smo našo republikansko ustavo sprejemali na osnovi zvezne ustave, tako sprejemamo naš petletni plan na osnovi občedravnega petletnega plana.

Razlika med našo ustavo in našim planom je v tem, da je ustava zakonsko fiksiranje že izbojevanega in ustvarjenega družbenega političnega stanja, dočim je plan, ki je mogoče samo v pogojih takih naših ustavnih načel, program neposredne akcije za gospodarsko in kulturno dviganje našega ljudstva. Naša federativna državna ureditev, ljudska oblast, tak gospodarski ustroj, kakršen je naš in, ki temelji na principu enotnega vsedravnega gospodarskega prostora — v tem so razlogi, da naš republikanski plan sprejemamo na osnovi že zakonjenega občedravnega petletnega plana. Kakor je v naši ustavi osnova zvezna ustava, tako je tudi našemu planu in planom vseh ostalih republik temelj občedravnih planov. V tem razmerju republikanskih planov do zveznega plana republikanskih ustav do zvezne ustave in v razmerju vsebine občedravnega plana do vse-

bine republikanskih planov se izraža oživitvenje teh obeh ustavnih principov naše družbene in gospodarske ureditve. Drugeče biti ne more, ker tako najbolj ustreza interesom delovnega ljudstva vseh narodov Jugoslavije, Narodi združeni v Ljudski fronti Jugoslavije pod vodstvom tov. Tita in Komunistične partije so sposobni, da gredo po najboljši poti svojih občedravnih interesov.

Ta vzajemna skladnost občedravnega plana z republikanskimi plani je možna samo na teh načelih naše ustave. Ta ustvarjena skladnost dokazuje, da so se razblinila vsa pričakovanja naših sovražnikov in izrodov naših narodov, ki so gojili iluzije, da bo tega sožitja in enakopravnosti naših narodov konec, čim bomo začeli reševati težke državne probleme. Z našim planom, ki se uspešno že izvaja in kaže jasno perspektivo našim narodom, — so se razblinile iluzije nasprotnikov, ki so gospodarstvo po svoje pojmovali in niso mogli razumeti in ne verjeti, da je v naši družbeni ureditvi možna dati politični in nacionalni enakopravnosti naših narodov pravilno in zato solidno gospodarsko osnovo, kakršno zdaj ustvarjamo mi. Z našo plansko zasnovano in s samim izvrševanjem vsedravnega in republikanskih planov se ravno potrjujejo temeljna načela naše ustave. S tem naše gospodarstvo postavljamo na socialistično osnovo. S tem je odklenalo sistemu izkoriščanja človeka po človeku, s tem je dokončno rešeno nacionalno vprašanje ker je s sistemom planskega gospodarstva odstranjeno vsako možno podjarmljanje in izkoriščanje enega naroda od strani drugega.

V uvodu našega osnutka so naglašeni politični momenti, pogoji, ki so morali biti ustvarjeni zato, da smo morali preiti k takemu našemu planskemu gospodarstvu,

k temu našemu petletnemu planu. Naš republikanski plan ne bi bil mogoč brez občedravnega plana. Občedravnih plan in plansko gospodarstvo sploh bi ne bilo mogoče brez teh in takih pogojev naše družbene, politične in gospodarske ureditve, kakršna je fiskirana v naši ustavi. Taka naša ustava ne bi bila mogoča, če bi naši narodi ne izvojevali svoje resnične svobode, izgnali okupatorja, iztrgali oblasti iz rok domače reakcije in izkoriščevalcev naših narodov, če ne bi delavno ljudstvo v naši deželi krepko stopilo na lastne noge in vzelo svoje usode v lastne roke.

Kakor v občedravnem planu, tako tudi v našem republikanskem planu nov dokaz več, kako se uresničuje vse ono, za kar je ljudstvo šlo v boj. Predloženi osnutek zakona naše petletke vsebuje dejstvo, ki znova pojasnjuje sliko o ogromni prednosti naše ljudske demokratične družbene ureditve, našega planskega in bistvu socialističnega gospodarskega sistema. Ob primerjavi s preteklim kapitalističnim izkoriščevalskim sistemom se vidi, kako ogromni so bili dobički, ki so se iz znoja delavcev in kmetov stekali v "Malhe" domačih in inozemskih izkoriščevalcev. To so dejstva, ki jih vsak naš delovni človek pozna in blagodejno čuti. Ta dejstva so očitna vsakomur, ki je sposoben objektivno ocenjevati. Odstranitev teh pijavk je vzbudila silen delovni elan naših delovnih množic. Temu imamo pripisati velike uspehe, — vsakomur otipljive, ki smo jih dosegli v preteklih letih naše gospodarske obnove in ki so v kapitalističnem sistemu nemogoči. Svetla perspektiva, ki jo kažejo naši občedravnih in republikanski plani, pa bo dala nadaljno vspodbudo ustvarjalnemu poletu naših delavnih množic.

S konkretno analizo našega plana se bo pečal predsednik Planske komisije in še drugi re-

sorni ministri, toda nekaj splošnih momentov hočem naglasiti. Kakor je že v uvodu našega osnutka našo, naš republikanski plan zdaleč ne obsega vsega gospodarskega ustvarjanja na ozemlju Ljudske republike Slovenije. Naš republikanski plan obsega 12 milijard 684 milijonov investicij, dočim celotne investicije na teritoriju LR Slovenije, vštete zvezne investicije, presegajo 33 milijard.

Če imamo v našem republikanskem planu investicije v razmerju med produktivnimi in neproduktivnimi panogami 70 : 50, se to razmerje zelo izpremeni v korist produktivnih panog s prisetjem zveznih investicij, ki gredo razven za stanovanja izključno samo za produktivne panoge. V našem republikanskem in zveznem investicijskem planu niti niso vštete vsote za obnovo v vojni porušenega, niti razni krediti za zadruženstvo in še nekatere druge panoge, ki bodo dane na razpolago mimo plana, v kolikor se taki krediti nanašajo na materialni lastnih nadplanih surovin in v oblihi planih nepredvidenih virov produkcije. Naš petletni plan sam ne vsebuje vsega finančnega izražanja naše družbene dejavnosti. Glavni viri naše akumulacije, ki so razporejeni v investicije, v celotno naše gospodarstvo, za dvig produkcije materialnega blagostanja in kulture, so predvideni skoro izključno samo iz državnega sektorja, ne vsebujejo pa davčnih dohodkov, ki gredo v vsakoletnem budžetu za stroške državne uprave in administracije.

Občedravnih plan predstavlja osnovne obrise celotne predvidene gospodarske dejavnosti, — občedravnih plan je pravzaprav zbirni plan, v katerem pa tvori jedro zvezni plan industrializacije in elektrifikacije, ki ga izvajajo glavna zvezna gospodarska ministrstva. (Dalje na 4 str.)

BOJI V GRČIJI

Atene, (Tanjug) — Napram najnovjšim vestem iz Grčije, je razvoj operacij, katere se vodijo okrog Konice v Grčiji zavzel drugačno smer. Sile demokratične armade so uspele z novim nenadnim manevrom, da so prišle na višine, Kalpatije, katera se nahaja južno od Konice.

Ta manever enot demokratične armade, kakor izgleda, ima za cilj obkoljenja vladnih sil, katere se

nahajajo na oblasti Konice, ter upostavite nepretrgane fronte od oblasti Lerine do izpod Janine.

Minister javne varnosti Zervas, je javil da je položaj zelo kritičen. Iz Larise, je bilo v naglici premeščeno poveljstvo vladne armade za severno Grčijo, kakor tudi iz drugih mest. V boj se neprestano pošiljajo nove čete, motorizirane enote in avijacija. V teku zadnjih bojev grške oblasti niso poročale o izgubah v borbah katere se vodijo okoli Konice.

POZOR POV RATNIKI DRUGE GRUPE

UKRCAVANJE DRUGE GRUPE BO V SREDO 13. AVGUSTA

Obveščeni smo po Jugoslovanskem pomorskem uradu, da bo prišel parnik "Radnik" v Montreal v nedeljo 10. avgusta.

V nedeljo se bo na ladjo vkrcavala prtljaga in kargo, a v sredo 13. avgusta se bodo vkrcali potniki druge grupe.

Prosimo vse povratnike, kateri pridejo iz Port Arthurja in iz vseh naselbin zapadno od Port Arthurja do Vancouverja, da bodo v Montrealu najkasneje 7. ali 8. avgusta.

Povratniki vzhodno od Port Arthurja naj bi bili v Montrealu na dan ukrcanja, t.j. 13. avgusta jutraj.

Ako povratniki z katere naselbine žele priti v Montreal nekoliko dni prej, naj ob pravem času pošljejo svojo delegacijo, katera jim bo v Montrealu poiskala stanovanja. Za izvršni odbor SKJS,

Edo Jardas, tajnik.

Registracija za tretjo grupo je popolnjena

Registracija za tretjo grupo je završena dne 28. julija. Samo one registracije, ki so prišle do 28. julija se bodo vzele v obzir, ker je število povratnikov s tem popolnjeno. One registracije, katere so prispele po 28. juliju se žal ne morejo sprejeti. Prosijo se vsi odbori SKJS po naselbinah, da prošenj za registracije nadalje ne sprejemajo.

Gl. izvršni odbor SKJS, Toronto, Ont.

POT IN SPREJEM V DOMOVINI

Obljubil sem napisati v Edinost članek o vsem, kar bom doživel na potu v domovino in doma v novi Jugoslaviji ob našem prihodu v deželo za katero zna danes vsak človek na zemeljski krogli. S tem izpolnim obljubo in tukaj je kar smo doživeli:

Ko je po dolgem čakanju napočil čas našega odhoda, je poslednji trenutek še vsak skušal nakupiti, stvari, katere je smatral, da mu bodo najbolj potrebne v domovini, ker je boljše nositi domov stvari, kot pa denar. Obiskali smo tudi svoje znance in prijatelje ter se poslovili od njih. Zadnje dni pred odhodom so bili pa prirejani po vseh naselbinah banketi in razne domače zabave v slovo odhajajočim. Na teh je bilo mnogo jedrnatih govorov, preprostih morda, toda bili so vroči po občutkih, saj so prihajali iz globine srca, kar so pokazale solze, ki so orosile marsikatero oko. Poslavljali so se namreč tovariši in tovaršice, ki so živeli skupaj dolga leta. Privadili so se že eden drugemu ter skupaj delili dobro i zlo. Z drugo besedo nadomeščali so eden drugemu domače, najdražje. Zato mi čudno, da je bila ločitev težka. Bilo je solz in ginjenosti, kakor bi se poslavljali najozjimi sorodniki. Ob takih prilikah so dobivali odhajajoči tudi darove, a krona vsega je bil odhod sam.

Na dan odhoda so bili kolodvorci premajhni. Prišlo je staro in mlado, prijatelji in znanci in tujerodci, da še enkrat stisnejo desnico onim, s katerimi so živeli skupaj. Če je človek pogledal okrog je videl gnečo vseh. Odhajajoči so se le težavo prerinili od vlaka. Od vsepovsod so se slišali klici: "Srečno pot!", "Pozdravite nam rojake v domovini", ali "Povejte jim, da pridemo kmalu za vami!" Nekateri, katerim ni več mogoče misliti na povratek v domovino, so klicali: "Dobro se držite!" Kočeno je vlak poteknil, robcji so zavihтели in iz postaje so zazrili poslednji klici. Vlak je pričel sopihati hitreje in izpred oči so izginili — dragi tovariši in tovaršice. Poslovili smo se, vlak je hitel naprej, a naše misli pa so šle naprej i nazaj, tako da je bilo težko za trenutek doleteti, kam nas bolj vleče, naprej ali k onim nazaj, saj so nam oni, katere smo pustili za seboj ostali v neizbrisnem spominu.

Prišli smo v prvo večje mesto, kjer smo kupili časopise, pa smo že videli v njih: "Pohod se je začel". "Množično preseljevanje v teku", in sebi v tolažbo je prvo časopisje še pristavilo. "Ti so vsi državljani in bodo prišli nazaj." Pot se je nadaljevala, a tudi srd reakcionarnega časopisja je naraščal. Namigavalo se je ali pa odprto pisalo, da je to od komunistov organizirani pohod. "Ti kateri potujetej so sami najbolj fanatični komunisti."

V Montreal smo iz Vancouverja prispeli prvi. Nato so se vrstile naselbine ana za drugo. Na postaji so nas pričakali zastopniki SKJS "Veča" ter nas odprčili v Jugoslovanski Dom. Tam so nam povedali, da je parnik "Radnik" še v New Yorku. Poiskati smo si mogli stanovanja in smo imeli srečo, da je bilo praznih precej turističnih sob.

Naše število je v Montrealu vedno naraščalo. Prihajali so tovariši in tovaršice iz raznih naselbin. Srečavali smo se s stariimi znanci, katerih nismo videli že dolga leta. Kmalu nas je bilo skupaj vseh petsto. Podali smo se v prodajalne, da nakupimo še zadnje stvari, da jih vzamemo s seboj v domovino. Toda tukaj je bil marsikdo razočaran. Stvari je jako težko dobiti v Montrealu in marsikdo ni mogel dobiti, kar je želel. Kdor je kaj kupil, je lahko vzel s seboj na ladjo brez vsakih sitnosti. V tem pogledu nam niso kanadske oblasti delale nobene ovire. Vse je šlo na skupno dovoljenje SKJS "Veča".

Ko smo prispeli v Montreal smo opazili, da se je kampanja reakcionarnega časopisja proti nam zelo razvnela. Ko smo bili v Montrealu je časopisje kar besnilo proti nam in razpihalo celo stvar tako daleč, da je prišlo na razpravo v kanadskem parlamentu, kjer so nekateri konservativni poslanci nekateri, da se naj uvede preiskava proti nam. To vse kaže kaj vse bi nekateri ljudje storili če bi mogli in koliko dajo na demokracijo na katero se vedno sklicujejo. Cela stvar je dobila prav smešno obliko ko so "pojasnjevali" svojemu narodu zakaj gremo v Jugoslavijo. Vse so povedali samoj resnice ne. Zatajiti resnico je bil njih glavni namen kakor vedno. Niso povedali, da gremo v Jugoslavijo, ker je ovržena odušerška klika, katere nas je poglala no svetu, katere zagovorniki so tudi sami. Zelo jih je bolelo, ker je naše potovanje dokazalo, da njihova umazana propaganda proti Ju-

Slika predstavlja naše povratnike v Ljubljani. Moški z leve na desno so: Jože Smej, Toni Cimprič (nekoliko v ozadju), Edvard Troha stoječ za sinom Franc Sodca, ki je takoj na levo, Frank Cimprič, Jože Žagar.

goslaviji nima uspeha. Zato so metali blato na nas in izlivali svojo onemoglo jezo. Poleg tega so nam tudi grozili, da ne bomo smeli več nazaj v Kanado. Horđuh!

Zvečer dvajsetega maja je SKJS organiziral za nas banket. Na tem banketu smo pokazali svojo odločnost in dali reakciji odgovor, kakršnega je zaslužila. Banket je bila prava manifestacija, katerega se je udeležilo čez tisoč ljudi. Glavni govornik je bil namestnik Generalnega konzula major Branko Vučkelič. On je povedal zakaj gremo v Jugoslavijo. Tudi prisotni časniki-karjosi so dobili svoje, ko jim je Vučkelič razjasnil, da grede sedaj Slovani v drugo smer. "Do sedaj so hodili v to smer zdaj, pa gredo v drugo — to je domov, kar pa je še začetek" je dejal. S tega vidika je bilo naše potovanje zares zgodovinsko. Škoda je, da se ni vršil banket v času ko je bil parnik Radnik v Montrealu, da bi se ga lahko udeležili tudi mornarji.

Parnik "Radnik" je prispel v Montreal 27. maja. Nekaj časa je moral čakati, da je dobil mesto v pristanišču. Nato se je začelo kranje tovora. Tovor je bil; stroji katere so kupili povratniki preko SKJS za Jugoslavijo, potrebščine za ruedeči kriteri in prtijaga povratnikov, kateri so imeli presenetljivo veliko prtijage.

V petek 30. maja je bil določen za kranje potnikov. Najprvo so šli na ladjo oni iz Vancouverja, potem Port Arthur in tako dalje po vrsti. Ko smo prišli na ladjo mi iz Vancouverja, smo bili presenečeni, ker smo videli parnik "Radnik" že prej v Vancouverju, a sedaj je bil tako lepo očiščen in na novo pobarvan. Zares so se morali mornarji zelo potruditi, da so parnik tako lepo uredili, da se more primerjati čistoča z vsakim potniškim parnikom. To se nam je zdelo nekako prvi pozdrav domovine.

Drugo kar smo opazili, je bila nad vse prijazna vljudnost in postrežljivost posadke in to brez izjeme vsi od kapitana doli do zadnjega mornarja. Med temi ljudmi se človek hitro udomači. Opoldne smo šli na kosilo na ladji — prvo jugoslovansko kosilo po tolikih letih. Kakšno bo neki v teh razmerah? V začudenje vseh nas je bilo prav izvrstno. Tudi v Kanadi rojena mladina je bila prav zadovoljna z njim. "Saj nebo vedno tako", — so dejali nekateri, kar ni prav nič čudnega, saj smo vedno slišali kako samo stradajo v Jugoslaviji. To pa ni prestalo in dobra hrana je bila vsehokoli. Tudi so nas spraševali, če hočemo še več hrane, kar pa ni bilo potrebno, ker smo imeli zadosti dobre in okusne hrane.

Odhod parnika je bil napovedan ob sedmi uri zvečer istega dne (30. maja). Dve uri pred odhodom smo se zbrali na krovu parnika vsi potniki. Razni govorniki so izražali poslovilne besede, kakor tudi dobrodošlico v Jugoslavijo in tudi cilj, ki je pred nami, to je izvršitev petletnega plana. Točno ob sedmi uri kakor je bilo rečeno so parnik odvezali. Godba je zaigrala kanadsko in jugoslovansko himno. Žtevilna množica, ki se je že preje zbrala na pomolu, je mahala v pozdrav. Naš parnik in sosednji parniki so s sirenami žvižgali v pozdrav. Slišali so se isti klici kot prej na postajah. Poslovili smo se od Kanade, parnik je zarezal v valove in Montreal je izginjal za nami.

Na ladji nas je zanimal stenski časopis, ki ga imajo na ladji. Članki v njemu so bili skoraj vsi posvečeni nam potnikom. Deloma so bili od posadke, deloma od delavcev, ki so delali na ladji v domovini, želeli nam dobrodošlico v člankih in verzih.

Na ladji je bil tudi zvočnik, darilo tovarišev iz Vancouverja, ki so šli v domovino še februarja meseca t. l. Preko zvočnika se oglašajo dnevna obvestila in koncerti, itd. Razumljivo je, da ne manjka plesalcev, ki se ob večerih vrte na krovu ladje. Med potniki je bilo največ starejših moških. Precej pa tudi žen in mladine vsake starosti. Pazilo se je posebno, da se odstrani neprijetnosti vsake vrste. V ta namen smo imeli organizirane razne komite, da so pazili vsak na svojem področju, kakor komitet za čistočo, prosveto, pritožbe, dopisovanje itd. Vsak dan so se držala predavanja kulturne vsebine. Na ladji je tudi čitalnica. Na ladji se delajo tudi razna izboljšavanja s prostovoljnimi delom.

Poleg vsega dobrega nas je zadelo tudi nesreča. Na ladji nam je takoj drugi večer umrl Jakob Drobnič doma iz Zirovnice pri Cerknici, Slovenija. Prihajal je iz Toronto, Ontario. Bil je bolehen in je samo še želel videti svojo družino v domovini, kar mu pa žal ni bilo usojeno. Vendar je pa vsaj toliko dosegel, da bo njegovo ime v celoti prišlo njegovi družini v roke. Bil je prepeljan z majhno ladjo na suho, kjer je bil pokopan v "Fathers Point, Rimouski Quebec. Bodi mu lahka kanadska zemlja. Slovenski potniki so zbrali \$18.00 in mu naročili venec na grobu. Sožale njegovi družini.

V splošnem se na ladji opazi duh nove Jugoslavije. Na stenskem časopisu je neko zapisal: "Želimo, da bi se na ladji počutili tako eno v novi Jugoslaviji!" Po večdnevnem bivanju na ladji je sleherni potnik lahko dobil nekoliko pojma, kako je v Jugoslaviji. Iz utisa na ladji bi človek lahko označil duh nove Jugoslavije v treh besedah: Svoboda, — Napredek — Enakost.

V zapadnem svetu se svoboda tolmači napačno. To smo imeli priliko videti mnogokrat, posebno pa v Montrealu, ko so med nami okrog Jug. Doma švigali nekateri tuji ljudje, ki jih nismo poznali. Na videz niso znali nikake jugoslovanske besede v resnici pa je prišlo v časopis nekaj neslanih opazk, katerih gotovo ni v javnosti izgovoril nihče. Torej so jih ujeli špijoni, ki niso znali po jugoslovansko. Iz teh besed se je skušal kovati napad na nas. Na te špijone smo bili tudi opozorjeni. Torej svoboda v zapadnem smislu pomeni svoboda špijonarjanja in blateslunja. Dočim tukaj na ladji ako je kdo prekršil pravila in oviral svobodo drugim se ga je prijazen opozorilo, da se ne sme drugim kratiti svobode. To omenim radi tega ker se dobi take ljudi, ki si vso svobodo prisvajajo za sebe, a druge jim ni mar. Za dostojnega človeka pomeni beseda svoboda — svoboda za vse. In tako tudi je. Je svoboda tiska, govora, četudi je nasproten, a ne prisluškuje vendar nobeden, kot so to delali v Montrealu.

Enakost je bila tudi vidna na ladji pri posadki. Res eni ukazujejo, drugi izvršujejo, toda to gre vse v drugačnem tonu kot prej. Ukazi so bolj prepričevalni kot ukazajoči in vse je bolj v tovariškem duhu.

Tudi željo za napredkom je kaj lahko opaziti, tako na ladji, kakor tudi v Jugoslaviji sami. Pet letni plan je najbolj jasen izraz tega. Petletni plan je podvzetje, katerega izvršitev bo zahtevala junaštvo, a ni nobenega dvoma, da ga bodo jugoslovanski narodi tudi izvršili, kakor so izvršili že marsikatero težke naloge. Zaostalost stare Jugoslavije je znana vsakemu, ravnotako mizerija v kateri so živeli jugoslovanski narodi, radi te zaostalosti. Zato smo sedaj vsi odločni, da zaostalost odpravimo enkrat za vselej. Ta odločnost pojasnjuje,

zakaj so se tovariši javljali že na ladji prostovoljno delo, da jo čim boljše uredi. Kdaj se je prej kaj takega slišalo?

Ladja je nadaljevala svojo pot po St. Lawrence reki nato pa v St. Lawrence zaliv. Ves ta čas smo imeli prav lepo vreme. Greli smo se na pomladnem soncu in smo imeli krasen pogled po obalah Quebeca.

Prispeli smo na Atlantik. Morje je bilo mirno in sonce nas je ogrevalo, tako da smo bili kmalu bolj podobni južnim Amerikancem kot pa severnim. Čez Atlantik smo imeli krasno vožnjo.

Tako smo se v najboljšem razpoloženju bližali Gibraltarski ožini, le škoda, da smo se peljali mimo po noči in smo videli le samo luči. Prešli smo Gibraltar in nadaljevali svojo pot mimo puste Afrike proti Siciliji. Sredozemsko morje je bilo ravno tako mirno kot Atlantik.

Ko smo se vozili severni obali Sicilije preko ožine Mesine nismo mogli opaziti na poslopjih nobenih sledov borbe. Očividno ni bilo težkih bojev tod okoli.

Ko smo zapustili Sicilijo smo dohiteli jugoslovanski tovorni parnik, ki je vozil težko natovoren iz Norveške. Izmenjali smo si pozdrave in ga pustili za seboj.

Dne 16. junija smo zagledali obalo naše domovine, kar je poglalo po telesu vzhiceno radost. Dalmatinski otoki so se vrstili eden za drugim in smo tako dospeli do otoka Visa, kjer smo pristali za eno ur v pristanišču Komis, da se je ukrcala jugoslovansko komisija, katere je imela izvršiti običajne posle, pregleda listin, da gre potem hitreje od rok na Reki. Med to misljo sta se nahajala dva naša znanca; Nikola Kovačević in Jurij Matešič.

Nato smo nadaljevali svojo pot proti Reki. Ko smo zagledali obalo Istre so nam prišle naproti jugoslovanske bojne ladje, trije čističtlin in dve korvete ter nas spremljale do Reke, to v sled varnosti če bi bila slučajno še kakšna mina, a več pa da smo imeli častno sprempstvo. Torej kakor vidite je jugoslovanska vlada poskrbela za našo varnost in krasen sprejem.

Privzili smo v pristanišče na Reki. Kar se je godilo v naslednji uri tega ne bo pozabil nobeden potnik vse svoje žive dni. Tega tudi ni mogoče popisati pravilno. Vse ladje v pristanišču — tudi naša — so bile v zastavah. Ravnotako je bilo okrašeno mesto, kolikor smo ga mogli videti. Vse sirene so žvižgale v pozdrav, tako da se nam je zdelo, da se trese Reka. Nad dvajset tisoč glava množice je z zastavami mahala v pozdrav od vseh strani in vzklikanje je pretresalo ozračje. Takšen pozdrav smo doživeli prvič vseh delavci iz Kanade.

Na pomolu, kjer se je usidrala naša ladja je bil postavljen govorniški oder. Pozdravljali so nas številni slavoloki in napis. Pomol in bližnje ulice so bile natlačeni naroda, glava pri glavi. Ko smo pristali je vojaška godba zaigrala Jugoslovansko himno. Nato so se vrstili godbeni komadi vmes pa je naš pevski zbor na ladji zapel več pesmi. Klicanje se kar ni moglo ponehati. Na govorniškem odru so se pokazali civilni in vojaški predstavniki. Najprej nas je pozdravil predsednik mestnega odbora Reke. Nato minister iz Zagreba. Zatem pa je govoril predstavnik povratnikov.

Mi smo kar stremeli nad vsem tem in smo si mislili — kdaj je še katera dežela tako sprejela svoje ljudi.

Nato je sledilo izkrcanje potnikov. Na nas so že čakale dve manjše ladje, ki so nas odpeljale v krasno letovišče Opatijo, katero je bilo prej pristopno le višji gospodi. V Opatiji smo bili nekaj dni, kakor

NEKOLIKO V POMISLEK

Toronto: — V zadnjem času se dogajajo različne stvari v svetu o katerih je vredno razmišljati. Nemiri nastajajo vse povsod, kjer množice začnejo spoznavati razliko med izrabljenimi in izkoriščevalci, to je med delovnim ljudstvom in nenasiitim kapitalom. Povsod, kjer se pojavijo ljudske množice s svojimi zahtevami za boljše delavske pogoje in lepši življenjski obstanek je takoj ogenj v strehi. Kapitalizem in reakcija vedno napadata delavca v ekonomskem in družabnem pogledu, vedno se poskuša razbijati organizirano moč delavca, malega obrtnika in delovne inteligence.

Napad na delavca ni nič novega v zgodovini človeštva, ker skoro ne poznamo dobe, da ne bi bil delavec napadan po njegovih izkoriščevalcih, ali pa tudi od zapeljancev in malodušnežev, ki v svoji zaslepljenosti ne vidijo moči organiziranega delavstva in vsled napačnega mišljenja tudi sami postanejo nevede sovražniki organiziranega delavstva malega obrtnika in delavske inteligence. Ustrašijo se delavskega boja in se podvržejo na milost in nemilost svojemu izkoriščevalcu ter mu pokorno služijo, kot pohlevne ovčice.

Pravi delavec se nikoli ne ustraši delavskega boja za pravice. On ostane trden v boju za svoje pravice vse svoje življenje. Delavski in ljudski boj se bo nadaljeval, ker je to splošna borba za obstoj in za izboljšanje svojega položaja. Nekega dne se bo razu-

melo, da je delavec oni, ki je vedno napadan od sile, ki ne pozna nobene meje v izkoriščanju. Ko je mera polna delavcu ne preostane drugega, kot da se začne zavedati in upirati vsej protidelavski gonji. Delavski boj je ljudsko gibanje za napredek, katerega ni še nikoli oviralo samo trenje od zunaj ali notranjega sovražnika in to skozi vrzeli ki so ostale radi neorganiziranega gibanja, ampak je bilo to gibanje zrahljano že večkrat od notranjega sovražnika in to skozi vrzeli ki so ostale radi neorganiziranega delavstva. Delavstvu se lahko zgodi nekaj takega tudi sedaj, ako ne bo čuječe. Radi tega je bolje, da se odloči, dokler ima priliko, dokler je čas, da bo tako dosti močan preprečiti vse nameravane napade, ki so zadnje čase vedno pogostejši ter naperjeni proti delavskim množicam v obče.

Enotnost bi morala biti veliko več, kakor pa sama beseda. Samo tista enotnost je danes vredna, ki sloni na popolnem sporazumu in spoznanju, da je potrebna resnična akcija. Vse drugo ni tolike važnosti in pomeni v ljudskem gibanju zelo malo, ali nič. Vsak tisti, ki samo z besedami, nepremišljenosti ali nevednosti skuša pomagati pri delavskih kupčijah, pomaga sam sebi škodovati. Prišel je čas, ko bi moral vsak delavec ali pa ljudstvo v splošnem vedeti, da samo v enotnosti lahko najhitreje dosežemo kar nam po pravici pripada.

Danes se nam ni treba bati stopiti v napredne delavske organi-

zacije. Ako bomo enotno nastopali, je nam bodočnost za lepše življenje zagotovljena. Enotnost ni še naredila nobene napake in skotro gotovo ga ni človeka, ki bi želel sebi slabo življenje. Je pa med ljudmi misel, da se smatrajo za nadčloveka in ti nameravajo izkorističati svojega sočloveka, kar pa ne spada v enotnost. V enotnost spadajo tisti ljudje, ki smatrajo in pripoznavajo svojega sočloveka sebi enako vrednega.

Ako se doseže enotnost delavskih razreda v eni sami državi je velik napredek za dotično državo, ali to še ne pomeni, da je ona varna in da je njeno delo dovršeno. Za enotnost delovnega ljudstva se mora voditi mednarodni boj proti združenji reakciji in ostankom fašizma in vsemu kar ovira lepše življenje in napredek delavskih množic. Organizacije, ki vodijo boj za svoje lastne koristi nas ne bodo nikoli privedle, do kakšnega večjega uspeha za splošno ljudsko blagostanje. Edini izhod je organiziranje v organizacijah, ki priznavajo pravice vsem narodnostim in delajo za mednarodno solidarnost v borbi za napredek in mir. Takšna organizacija je pri nas kanadskih Slovenceh — Zveza Kanadskih Slovencev — katere kampanja za novo članstvo se začne z prvim avgustom. Zato pristopajte vsi kanadski Slovenci v to organizacijo, ki se zaveda, da le organizirani moremo doseči lepše življenje in pravični mir.

J. Sherjak, tajnik Z.K.S.

Še o pikniku praznovanja Julijskih Ustankov v Hamiltonu, Ont.

Piknik je bil prav dobro obiskan od bratov Hrvatov, Srbov in nas Slovencev, a kar se tiče nas Slovencev bi bila udeležba lahko še veliko večja če bi se smatrali tudi Prekmurci Slovenci in storili svojo dolžnost ob taki priliki.

Ob tem slovesnem praznovanju ne morem iti mimo, da ne bi nekoliko kritiziral slovensko govoreče rojake v okolici Hamiltona in Beamsville-a. V prvi vrsti prekmurske Slovence, katerih je veliko število v okolici Hamiltona ali samo dve družini se je udeležilo piknika. Vprašanje nastane — kaj je z ostalimi?

Kakor mi je poznano, imate društvo prekmurskih Slovencev v Hamiltonu, a za to društvo ne vedo ostali Slovenci. Istotako ne vedo za vaše prireditve, ker ne sodelujete z našimi slovenskimi ustanovami.

Lansko leto sem se udeležil vašega piknika. Omenil sem vam radi pomoči za x-ray aparat za Slovenijo. Obljubili ste, da bo vaše društvo darovalo po svoji moči. Izročil sem vam tudi polo za nabiranje prispevkov, ali vaših prispevkov nisem videl v seznamu darovalcev.

Ne mislite, da vaši dragi v domovini, v vašem Prekmurju ne vedo da imate vi v Hamiltonu svoje društvo. Oni vedo za vas, ali od vašega društva še niso prejeli niti \$1.00 pomoči do sedaj.

so pač odhajale skupine. Stroške bivanja v letovišču, kakor tudi vožnja na dom je plačala jugoslovanska vlada. Bili smo gostje Jugoslavije.

V Opatiji smo bili porazdeljeni na delo, kamor se je že kdo prijavil. Delo je dobil vsak kdor ga je hotel. Bilo je preskrbljeno za njihova stanovanja, hrano in vse drugo. Kdor je hotel kmetijsko posestvo v Banatu ga je tudi lahko dobil, toda za to se jih ni prijavilo mnogo, ker je šel rajši vsakdo na državno delo. Kmalu smo uvideli, da je to najboljše. Precej nas je šlo tudi na svoje domove. Torej bilo je dano vsakemu na prosto voljo kam hoče iti. Delo in zasiganje življenjski obstoj je dobil vsak brez obzira ali je imel kaj denarja ali ne. V splošnem se mora reči, da je priti v novo Jugoslavijo, vse nekaj drugega, kakor pa prej v staro Jugoslavijo.

Prtljago nam ni pregledoval nihče. Certificate SKJS "Veča" je vsak lahko takoj zamenjal kdor je hotel.

Po nas Slovence je prišel v Reko zastopnik ministrstva iz Ljubljane. Z njim smo šli skupaj v Ljubljano, kjer so nam zopet priredili krasen sprejem. Hoteli so nas peljati še na Bled, toda potniki so želeli čimprej na svoje domove ali kamor se je kdo namenil. Poslovili smo se od eden drugega in se razšli z občutkom, da imamo — svojo domovino. Frank Sodec

Pisal mi je pismo brat moje žene, Ivan Donko iz Gornje Bistrice iz Prekmurja. Nekoliko od tega pisma, dam v javnost, da bodete vedeli, da so jim poznane razmere tukaj v Kanadi. Kar dajem v priobčitev se glasi:

"Dragi svak in sestra: Prejel sem tvoje pismo. Radoveden si o usodi Prekmurskih Slovencev. Vem da ti je že znano, da smo po razpadu stare gnile Jugoslavije padli pod razpadajočo Madžarsko in njihove krvoloke, ki so takoj začeli preganjati naše zavedne Slovence, seveda s pomočjo prekmurskih madžaronov. Umorstva so bila na dnevnem redu. Naše Slovence so naganjali v Madžarsko armado pod pritiskom bajonetov in streljanjem talcev. Kar je bilo nas zavednih Slovencev nismo stopili v Madžarsko vojsko, toda polovili so nas in natovorili v živinske vagonce in nas vozili tri tedne po Madžarski in Nemčiji, večinoma brez hrane in vode. Enako se je godilo po večini z vsemi zavednimi prekmurskimi Slovenci.

Bil sem po taboriščih Madžarske in Nemčije. V januarju v jeseni so angleški bombniki bombardirali rumunjsko mesto in ob tej priliki so razbili tudi naše taborišče. Takrat sem jaz nekako po čudnem naključju ostal in pobegnil z več drugimi v Srbijo. Pridružili smo se hrabrim Titovimi partizani. Zdrobili smo morilsko fašistično bando v Srbiji, Bosni, Hrvatski zavojevali Trst in dosegli svobodo naše prelepe domovine. Na žalost Trst in naša prelepa Primorska mesta niso danes svobodna.

Po osvoboditvi sem ostal v službi v Trstu in na Reki. Sedaj sem v službi v Mariboru in sicer poveljnik enote. V službo smo dobili mnogo novincev, od katerih je večina Prekmurcev. V prostem času se pogovarjamo tudi o vas v Kanadi. Čitamo v časopisih o vas in vaši pomoči Jugoslaviji. Tudi imena darovalcev so priobčena, kot Slovenska zveza, Hrvatska in Srb-

ška zveza, Svet Kanadskih Južnih Slovanov v Kanadi. Vemo tudi to, da imajo Prekmurški Slovenci, Hamiltonu, Kanada svoje društvo, ali niso prispevali od tistega društva niti pare svoji domovini.

Po celi državi je narod ponosen na zavedne Jugoslovane v Kanadi ki tako požrtvovalno pomagajo domovini. O tem se bodete prepričali, ko se boste povrnili v domovino. Pričakali vas bomo z odprtimi rokami.

Ko smo se tako pogovarjali o vas v Kanadi sta pristopila v naš krog dva fanta iz Prekmurja. Prvi nam je razložil s solznimi očmi: "Jaz imam očeta v Kanadi, ki pa nam še ni pisal!" — drugi zopet — "Jaz imam tudi očeta v Kanadi, ki nam še tudi ni nič pisal domov. Po drugih ljudeh dobimo obvestila, da je še vedno živ tam v Kanadi in vedno zaposlen v tovarni. Ali ni to žalostno, da more človek tako pozabiti svojo družino in domovino." Tako se pogovarjajo in počutijo ljudje in družine o onih kateri so popolnoma pozabili na svoji doma in od katerih ni glasu.

Za enkrat skončujem in hvala za poslano stvar. Drugič kaj več in vas presrečno pozdravlja Ivan Donko.

Tako mi piše svak. Rojaki; Prekmurški Slovenci v Hamiltonu pristopite v skupnost, k Zvezi Kanadskih Slovencev. Pomagajte po svoji moči otrokom v domovini, kateri so izgubili svoje starše v borbi za svobodo vseh nas. Spomnite se tudi svojih družin in jim storite to uslugo, da bodo lahko vsaj ponosni na vas, kakor je narod ponosen na one Slovence v Kanadi ki pomagajo narodu v njegovi težki uri, kajti kaj kmalu bo v domovini vsega zadosti in takrat bi mi rabili njihovo pomoč, a to pomoči si moramo najprej zaslužiti, drugače nismo vredni, da bi jo prejeli.

Pozdravljam vse napredne Slovence in čitatelje Edinosti. Martin Hudolin.

Častitke peti obletnici Edinosti iz Timmins

Odsek Zveze Kanadskih Slovencev pošilja iskrene častitke listu Edinost ob priliki pete obletnice izhajanja.

List je bil od prvega dne njegove ustanovitve krepko na strani pravice in v borbi proti Fašizmu in reakciji.

Ob peti obletnici želimo, da koraka naprej po začrtani poti v borbi za pravico napredek in mir.

Odsek Z. K. S. iz Timmins pošilja \$10.00 za tiskovni sklad "Edinosti".

Za odsek: MATT PLUT.

Zasedanje Skupščine Ljudske R.S.

(Iz prve strani)

Iz tega naslova dobivajo tudi republiška gospodarska ministrstva opredeljene naloge. V vsej celoti pa obče državni plan daje osnovne naloge posameznim republikam. V tej celoti so vsebovani predvideni dohodki iz produktivnosti vseh republik. Ta splošni okvir predstavlja za enkrat absolutno mejo samo za tiste investicije, za katere je materialni zajamčen v obče državnem planu. Republiški plani presegajo ta okvir, v kolikor določajo večje izvore lastne akumulacije in v kolikor se opirajo na presežke produkcije preko okvira, ki ga določa obče državni plan.

V tem imamo jasen primer, kako v našem sistemu obvladujemo slepe zakone, ki delujejo v kapitalističnem gospodarstvu, kako obdelujemo objektivne ovire in jih postopno odстранjujemo. S tem je dan dokaz ogromne prednosti našega planskega gospodarstva pred anarhičnim kapitalističnim gospodarstvom.

Obče državni plan, kakor republiški plani so rezultat mnogostranskega študija in analize, s kakimi produktivnimi sredstvi razpolagamo, kakšne imamo surovine, kakšne so naše prioritete potrebe, v planu je razvrščeni program naše gospodarske dejavnosti v takem razporedu, v kakršnem moramo danes glede na naše potrebe in sredstva ocenjevati našo zmogljivost.

Seveda je istočasno potreba imeti jasno pred oči, da s sprejetjem našega zakona o petletnem planu naše plansko delo ni zaključeno, da bodo nadaljnji planski studij, doseženi večji ali manjši uspehi v tej ali oni panogi našega gospodarstva zahtevali nadaljnji izboljšanje našega plana. Izvajanje plana ne se začena za jutrajšnjim dnem, ko bo ta predloženi osnutek postal zakon, temveč se dejansko že izvaja vse letošnje proračunsko leto. Predloženi osnutek toraj vsebuje že mnogo izkušenj praktičnega izvajanja plana in je rezultat ne samo študija marveč tudi izvajanja plana vnašali gotove korekture na boljše, v smeri novega izpolnjevanja in tudi povečanja plana. Naš plan, ne samo, da daje možnost, marveč naravnost silni in vzpodbuja k čim večjemu razvijanju ustvarjalne inicijative tako delavcev in poljedelcev, kakor tehnikov in znanstvenikov.

Naš republiški plan vsebuje posebnosti gospodarske strukture Slovenije, kar velja tudi za plane ostalih republik. Stalo je mnogo truda, da se je v glavnih potezih upoštevala gospodarska inicijativa vsake posamezne republike. Doseči se je moralo to, da se pestrost gospodarske strukture posameznih republik vskladi v celoto, kakor to zahteva samo bistvo planskega gospodarstva v državi, kakršna je naša, kjer se celota uveljavlja kot enotni gospodarski prostor, na katerem pa je zagotovljena nacionalna enakopravnost vsake republike, kjer so primerno mobilizirane vse dobrine in vsi izvori dobrin, kakor koli se razlikujejo v poedinih republikah. Posrečeno je postavil način za gospodarski dvig z ostalih republik, ne da bi šel ta dvig na škodo ostalih republik.

Posebej je treba naglasiti, da naš republiški, kakor tudi zvezni plan vsebuje tudi investicije za Primorsko. Konkretizacija teh investicij bo izvedena po definitivni priključitvi Primorske.

Iz navedenih vsot, ki bodo iz zveznega in republiškega plana investirane na teritoriju Slovenije, jasno izhaja, da bomo morali za izvedbo tega mobilizirati in angažirati prav vse naše produktivne sile.

Iz našega plana je razvidno, da je naše plansko gospodarstvo zastavljeno tako, da jemlje ekonomsko osnovo starih, od buržoazije umetno zasejanim nasprotjem med delavci in kmeti. Podan je dokaz, kako je pri nas možno skladno sožitje delavca in kmeta. Lomiti je treba odpor samo pri tistih, ki bi želeli živeti samo od izkoriščanja, toda z izvedbo agrarne reforme in nacionalizacijo industrijskih podjetij je glavni nasprotnikom naše družbene ureditve vzeta gospodarska osnova za iskoriščanje in družbene gospodarske odvisnosti. S tem je zelo omejeno število tistih, ki so še preostali, ki se zaradi svojega, v gospodarskem pogledu privilegirane gospodarskega položaja težko uživljajo v našo stvarnost. Gospodarska osnova, kakršna je ustvarjena po vseh velikih pridobitvah narodno-osvobodilne borbe in povojnih gospodarskih reformah, ki so to pridobitve v korist delavnega ljudstva še povečale ali razširile daje jamstvo, da bomo obvladali tudi te ostanke stare družbe. Na tej gospodarski osnovi imamo jamstvo, da bomo hitro napredovali tudi v osvobodjanju ljudi od njihovih starih pogledov in navad. Delavni in ustvarjalni član, ki so ga velike delavske množice doslej pokazale,

letošnji uspehi v izpolnjevanju obveznosti kmetov do države, do planске preskrbe, nam izpričujejo, da po tej poti hitro napredujemo.

Toda storiti bo treba še mnogo, ker nimamo opravka samo z ljudmi, ki se ne morejo odreči samo svojim ekonomskim privilegijem. Imeli bomo opravka tudi s tistimi, ki nimajo ekonomskih razlogov, da bi odkrito in zavestno nasprotovali, pri katerih pa so stare navade družbenih odnosov še močno ukoreninjene. To največkrat ni zavesten odpor proti našemu planskemu gospodarstvu, marveč podzavesten odpor, ki izvira iz slabih lastnosti ljudi, iz zanikrosti, iz navad delati in misliti po starem, in seveda tudi iz nevere in plan. Največ težav in največ tveganja, da tu in tam plan ni izpolnjen, povzročajo tisti ki so neposrečno odgovorni, ki jim je poverjeno, da vodijo in organizirajo produkcijo po planu. Še vedno se najdejo tudi državni funkcionarji, ki na svojem sektorju sicer prevzemajo obveznosti, toda prevzemajo jih lahkomišlno in nerensko. S svojim ravnanjem kažejo, da jim je precej vseeno, ali je plan izpolnjen ali ne. Imamo birokrate, ki imajo besedo "plan" ob vsaki priliki na jeziku, toda to je le zvenenje fraziranja o planu, v katerem pa ni dejanskega truda in operativne aktivnosti za izpolnitev plana. Taki ljudje znajo celo več, — z izgovorom na plan povzročajo strahovito neekspeditivnost v poslovanju in stvarno vnašajo anarhijo. Kjer so na odgovornih mestih ljudje s takimi lastnostmi in s takšno prakso, tam se navadno plan ne izpolnjuje. To so zanikerneži, ki nočejo misliti s svojo glavo, ki so nezmožni razvijati svoje inicijative za to, da bi premagali ovire, na katere prihajajo pri uresničevanju plana. Taki ljudje prav z naslado govore o težavah in o vzrokih zanje in iščejo vse mogoče izgovore, ki naj bi bili izven njihovega okvirja, izven njihovih kompetenc, samo da bi opravičili, zakaj se planske obveznosti niso mogle izpolniti. Videti je, da si taki ljudje domišljajo, da mora plansko gospodarstvo funkcionirati kot avtomatičen mehanizem, ne pa, da so to potrebni živi ljudje, da je tu potrebna vsa iznajdljivost, skrb in vstrajna borba za izpolnitev plana, za prekoračenje plana. Taki ljudje objektivno naravnost pomagajo onim drugim, ki sovražijo gospodarjenje po planu, dajejo jim povod za posmevanje in omalovaževanje planskega sistema, dajejo povod, da bi tudi širše množice izgubile vero v prednost planskega gospodarstva.

Dosedanje izkušnje jasno kažejo, da planskega gospodarstva ni mogoče uspešno izvajati, brez istočasne miselne prevzgoje ljudi, brez odločne borbe proti birokratizmu proti tistim, ki zanemarjajo svoje obveznosti. Proti takim je treba ostreje uveljaviti princip: vsakemu po njegovih zaslugah. — Kdor skupnosti ne daje, tudi nama pravice od nje zahtevati. Kdor se ne zaveda, da bodo vse te materialne dobrine zagotovljene le, če bo izpolnjen plan, tega je treba poučiti z učinkovitejšimi sredstvi. Plan je norma in vse pridobitve, ki jih daje naša socialna zakonodaja, veljajo v prvi vrsti in izključno za tiste, ki izpolnjujejo pogoje za te pridobitve.

Naglasiti je treba, da so se izjalovile vse nade naših političnih in razrednih nasprotnikov, ki so skušali rovariti proti planu z zastraševanjem, da bo izvedba plana zahtevala "stiskanje pasu" in "pomanjkanje". Dejstva govore drugače.

Torej vse nade naših nasprotnikov, vse zastraševanje in panika, ki so jo skušali vnašati med ljudstvo, so se razblinile v nič. Kakor smo bili na političnem področju, tako smo tudi na gospodarskem področju kos vsem sovražnikovim poizkusom ovirati naš razvoj. Nujen imperativ za izpolnitev zastavljenih naših planskih nalog je, da niti za hip ne uspravamo naše budnosti naproti sovražniku, ki bo na razne načine skušal ovirati uresničitev našega petletnega plana. Z naše strani so vse stvari zastavljene tako, da je rovarjenje notranjih nasprotnikov, oziroma sovražnikov možno le ob podpori in potuhi zunanjih, nam sovražnih imperialističnih sil. Proti vsem plačmenim inozemstvu pa so utemeljeni najostrejši ukrepi. Tem zavestnim našim sovražnikom objektivno pomagajo tudi vse naše notranje slabosti, vse notranje neskladnosti; birokratizem, nebudnost, malenkostna osebna sebičnost, vsako izogibanje izpolnjevanje obveznosti in vsaka lahkomišelnost, češ, da se zamujeno lahko nadomesti. V borbi za izpolnjevanje plana ne smemo imeti nobenih ozirov pri odстранjanju teh napak, da bi te napake skrivali in se bali, da jih sovražnik izkoristi za sebe. Sovražnikova sredstva v borbi proti nam so laž in natočevanje,

odkrita in prikrita sabotaža, — naša sredstva pa so odkrito gledanje na naše slabosti in napake, javna kritika in hitro odстранjevanje teh slabosti. Dopusčajmo, da bomo v Sloveniji imeli težko borbo, ker smo teritorialno bolj izpostavljeni sovražnikovemu rovarjenju izza meje, toda naši uspehi bodo tem bolj učinkovito sredstvo proti sovražniku, ker bo razlika med gospodarskimi in družbenimi prilikami pri nas in v kapitalističnem svetu za mejo toliko bolj očitna vsakomur.

Tovariši! Ne imejmo utvar, da bo izpolnjevanje zastavljenega plana lahka stvar, — to je borba, ki v nekih ozirih ni nič manj ostra, kakor je bila v osvobodilni vojni, kakor je bila borba za izpolnitev težkih nalog naše obnove. Izvedba našega plana pomeni izpolnitev dolžnosti, ki jih imamo do samega sebe, do slovenskega naroda, je izpolnitev obveznosti, do skupnosti ki jo dajemo našemu voditelju in tvorcu nove Jugoslavije maršalu Titu, je jamstvo naše varnosti, dviga blagostanja in kulturnega napredka naših narodov.

Smo šele v prvem letu izvajanja naše petletke, smo v tretjem letu po osvoboditvi, toda uveljavljenih in uzakonjenih je že toliko pridobitev in materialnih pravic, da so se razblinile vse "strahote", ki jih je širil sovražnik. Edino opravičljivo je nezadovoljstvo glede prehrane, toda te težave so vsakemu razumljive. Gotovost pa imamo, da smo iz najhujšega že izšli in, da smo kljub vse to najhujše relativno dobro prebrodili.

Na vidiku je tudi reguliranje plač vsem državnim uslužbenecem, izmed katerih so mnogi bili doslej upravičeno nezadovoljni. Če imamo uzakonen letni plačan dopust, primerne plače po zaslugi, fiksiran delovni čas, nagrade za nadurna in teška dela, zaščito dela itd. — je to vse zato, da se primerno nagradi veliki delovni član, ki ga izkazuje večina našega delavstva. Vse te pravice v polni meri zaslužijo predvsem vsi tisti, ki izpolnjujejo svoje planske obveznosti, ki se zavedajo, da je njihov polni prispevek k skupnosti podlaga za te pridobitve. Pri tej kulturni stopnji in tehnični izvežbanosti našega povprečnega delavca bi mogli pričakovati, da bomo postavljali planske obveznosti laže izvrševali. Pogoj je seveda, da nadalje dvigamo politično zavest našega delavstva in da odstranimo navedene slabosti, da se otresemo nadutosti in domišljivosti, češ, da se nam ni treba truditi, kajti zablode so resna nevarnost za izpolnitev plana.

Kljub takorekoč 100% pismenosti našega ljudstva bo vendarle težka naloga, dvigniti število kvalificiranih delavcev za 40.000, izsolati 10.000 srednje in višje šolanih kadrov, kakor si v osnutku postavljamo v naše planske obveznosti.

Imamo prednosti, ki nam bodo lajšale izpolnitev plana, če se bomo dovolj resno potrudili zato. Pri nivoju tehnične izvežbanosti našega povprečnega delavca, njegove praktičnosti, moramo dseči večje uspehe, ne samo pri izpolnjevanju, temveč pri prekoračenju plana. Ne bi nam smelo delati težave prizadevanje, da mnogo bolj racionalno izkoristimo razpoložljive surovine, polfabrikate in da na tej osnovi prekoračujemo plan. Ne bi nam smelo delati težave dvigovanje kvalitete dela; borba za kakovost produktov mora iti sporedno s kvantitativnim izpolnjevanjem plana. To ne velja samo za delavca, ljudskega inteligenta, marveč tudi za kmeta. Povprečno naš kmet sam teži za izboljšanjem in moderniziranjem kmetovanja. Toda odstraniti moramo še preostale pomisleke, ki jih ima kmet do plana, do obveznosti, ki mu jih nalaga država. Sistem, ki je letos uveden v tej obveznosti kmetov do države in planskega gospodarstva je kaže, da ga kmetje dobro sprejemajo. Ta način bo treba le še izpolnjevanje in odстранjevanje hibe pri njegovem izvajanju. Dosedanji rezultati našega planiranja tudi na privatni sektor je dokazujejo pravilnost naše teze —

Združna oblika produkcije in izmenjave blaga v našem kmetijstvu prav tako napreduje. Dober združni način gospodarjenja bo država stimulirala s tem, da mu bo nudila določene prednosti. Vsako drugačno pretirano forsiranje združb bi pa prej škodovalo kakor koristilo napredovanju združb. V našem planu bodo kmetje spoznali, koliko pažnje posveča država napredku našega kmetijstva. Za investicijami v industrijo, promet in stanovanja sledi največja postavka za kmetijstvo in gozdarstvo. To je tudi normalno, ker med industrijo in kmetijstvom mora biti pravilno sorazmerje.

Prav tako ne bomo imeli razloga pritoževati se uslužnostne in umetnostne obrti, kakor tudi tista obrt, ki bo sodelovala pri izpol-

Ameriška reakcija išče grobove v Jugoslaviji

Vohunska razprava pred sodiščem dokazala, da so agenti Zdrženih držav delali skupno z četniki proti novi Jugoslaviji.

Beograd, (WNS) — Nedavna razprava na sodišču proti vohunom je vrgla zopet nekoliko luči na nekatere vzroke zrahljanih prijateljskih odnosih med Ameriko in FLR Jugoslavijo. Dogodki so se skoraj popolnoma prezeli v ameriškem tisku.

Šest sedem Jugoslovancev je bilo obtoženih, da so imeli zvezo z nezakonito bando četnikov in z člani "U.S. Army Graves Registration Unit, (enot Armade ZDA.", katere so imele nalogo poiskati grobove padlih letalcev ameriške zračne armade), katere je prvi prišla v Jugoslavijo leta 1945., da poišče grobove ameriških letalcev, ki so padli na ozemlje Jugoslavije v času vojne.

Glavni obtoženec, Borivoj Pantelič, ki je obsojen na ustrele, je bil zaposlen pri tem odelku za iskanje grobov. On je izpovedal na sodišču, da je upostavljal zvezo z četniki in ameriško grupo, oskrbel četnike z orožjem in streljivom, katero je dobil od ameriške vojske.

To orožje, vključno "Thompsonove" brzostrelke in "Colt standart Army modela 45 avtomatičarke, je zaplenila jugoslovanska varnostna policija ter jih razstavila za dokazni material na sodišču. Obtoženci so spoznali orožje za tisto, katero je bilo dobjeno za četnike po Walter Floreku ameriškem vojaku, ki je bil dodeljen odelku za iskanje grobov.

Prostak Florek je bil kaznovan na vojnem sodišču v Italiji nekako pred dvema meseci, ker je raztrgal in zasramoval jugoslovansko zastavo v "Belgrad Bar". Bil je kaznovan \$25.00 globe za "nespodobno obnašanje", potem ko je izpovedal, da je strgal in potepal zastavo v prepiru.

V času tega dogodka je bil z Florekom tudi neki britanski podčastnik, ki je sedaj nastavljen v Beogradu. On je izjavil, da je bil Florek tedaj ko je izvršil to dejanje "popolnoma pijan", ali je to nameraval in se o tem pogovarjal še predno je izvršil to dejanje. Britanski vojak je dejal, da je bilo v "bari" nekaj Jugoslovancev, ali oni niso ziniti niti besedice izvemšji, da so se smejali "pijanemu Floreku". Ko je Florek strgal zastavo sta Britanec in njegova spremljevalka odšla iz "bare", v namenu da ne bodeta zapletena v zadevo.

Obtožbe, ki so navedene v Beogradu na sodišču proti Floreku so pa mnogo bolj resne narave. Obtožnica pravi, da je on z "dvema ameriškim častnikoma" sestal v maju 1946 v neki srbski vasi z četniki. Sestanek je bil sklican po Panteliču, kateremu je Florek objubil večjo svoto denarja. Več četniški banditov je bilo prisotnih na sestanku, katere so ameriški častniki izpraševali; o številu, organizaciji, vodstvu, oskrbi z orožjem, akcijah proti Jugoslovanski Armadi in če bi se moglo upostavi zasilno letališče na ozemlju, kje v Jugoslaviji. Pantelič je izpovedal, da je on pozneje izročil Floreku orožje četnikom.

Jugoslovanski uradniki so v začetku, zakaj ameriški "iskalci grobov" rabijo tako velike količine orožja in tako različne vrste, vključno brzostrelke in druge strojnice za "iskanje grobov", med tem ko njihovi angleški tovariši niso rabili niti navadnih pušk za to delo. Britanska služba za iskanje grobov je poslala domov vse orožje vključno tistega ki ga je rabila "vojaška misija", takoj ko je prišla v deželo 1945. leta.

Naslednji dan je Pantelič vzel Amerikance na zasilno letališče blizu Čačka v Srbiji. Ob njihovem povratku je bil njihov "jeep" ustavljen ob zapornici, a so ga pustili, da je nadaljeval pot, ko so pot-

TORONTO, ONT.

—V soboto dne 2. avgusta ob 8. uri zvečer bo imela druga grupa povratnikov iz Toronto poslovilni večer na 386 Ontario St.

Predstavniki posameznih tukajšnjih organizacij se bodo poslovili od naših povratnikov. Organizacije katerih se to tiče naj vzamejo ta zaključek SKJS na znanje.

Glavni govornik na poslovilnem večeru bo tov. Edo Jardaš, tajnik Sveta Kanadskih Južnih Slovanov. Vljudno se vabite vsi Slovenci, Srbi, Hrvatje in druge narodnosti, da se poslovilnega večera udeležite v obilnem številu.

njevanju plana. V tem pogledu je ulogo obrtništva jasno opredelil tovariš Tito v svojem ekspozeju ob sprejemanju zveznega plana. To so naše obveznosti in v našem osnutku so številke, ki govore o dvigu obrtniške proizvodnje pri nas.

niko dejali da so to oni "kateri iščejo grobove ameriških letalcev".

Sodiščna razprava je bila javno razglašena in častnikarska agencija "Tanjug" je izdala posebno izjavo, v kateri je obtožila ameriške "iskalce grobov" kot onečastilce teh grobov, junakov, kateri so padli v skupni borbi z jugoslovanskimi bojevniki za svobodo na jugoslovanski zemlji.

"Oni so pozabili" — je bilo rečeno v izjavi — "da žalujoči starši v Ameriki čakajo na zemeljske ostanke njihovih sinov. Ti pozabljajo, da so grobovi padlih ameriških junakov sveti tudi za Jugoslavijo in častni simbolj skupne borbe obeh narodov proti skupnem sovražniku."

Izjava Tanjuga je imenovala več Jugoslovanskih državljanov, ki so bili zaposleni pri ameriški misiji za "iskanje grobov", in so bili spoznani krivim zločinom proti jugoslovanskemu ljudstvu. Med temi so naslednji: Ing. Djordje Nikolič, obsojen po jugoslovanskem sodišču za sodelovanje z četniki in advokat Dragoslav Ljubomirski, prejšnji zloglasni tiran nad rudarji v Trebah in simpatičer Draža Mihajlovič.

"Ali kar je najbolj nezaslišano" — pravi izjava — "se oni niso ravnali zaposliti prejšnjo radio propaganditsko na nemškem radio v Beogradu ob času okupacije — Alojzija Morditsch."

Alojzija Morditsch je ameriška državljanka in je bila vtihoapljenka v Jugoslavijo s pomočjo ameriškega konzulata v Beogradu vključno temu, da je v času vojne propagirala preko radia v Beogradu za nemške nazi-fašiste v angleščini.

POZOR-BRIVCI

Naznanjamo brivcem in frizerjem, da vsaki kateri se želi povrniti v staro domovino — novo Jugoslavijo in hoče stopiti v brivsko zdruogo ali žensko frizersko zdruogo, naj se obrne radi pojasnil na doli označeni naslov:

Sava Lazič, Milorad Putnik
504 Queen St. East
Toronto, Ont.

KIRKLAND LAKE

Pevsko dramsko društvo "Triglav" bo imelo svojo sejo dne 3. avgusta ob 8. uri zvečer pri rjaku Pavku na Wood Street.

Vljudno se vabi vse članstvo, da se seje za gotovo udeležijo, ker se bo razpravljalo pismo, ki ga je pisal Dr. Neubaver iz starega kraja.

Joe Makše.

TORONTO.

Članom odseka Zveze Kanadskih Slovencev v Toronto, se naznanja da se vrši redna mesečna seja v nedeljo dne 3. avgusta, ob 2. uri popoldne v navadnih prostorih, 386 Ontario St. Na tej seji se bo razpravljalo o več važnih zadevah. Prosi se članstvo, da se zagotovo udeležijo te zelo važne seje.

Tajnik.

OBISK V UREDNIŠTVU

Uredništvo Edinost je obiskal G. Lazarevič tov. Makedonec in ob tej priliki daroval \$5.00. za list Edinost. Istočasno je tudi izročil pozdrave svojim prijateljem v Geraldton-u, predno se povrne v domovino.

Ured.

Hamilton, Ont.

Lokalni SKJS bo priredil poslovilni večer povratnikom, ki potujejo v domovino — v soboto 2. avgusta ob 7. uri zvečer v Partizanskem domu.

Vljudno se vabite vsi Jugoslovanci, da se te prireditve, ki je namenjena, da se poslovimo od naših prijateljev, udeležite v obilnem številu.

SUDBURY, ONT.

Naše tri bratske organizacije: Zveza Kanadskih Slovencev, Savez Kanadskih Srbov in Savez Kanadskih Hrvatov bodo imele svoj prvi skupni izlet to leto v nedeljo 3. avgusta na ugodnem kopališčnem krajem pri Long Lake Rd. Vabimo ves naš narod, da se za gotovo udeležijo tega velikega piknika treh bratskih zvez. Izlet bo dobro oskrbljen z godbo, pečenko, kakor z vsemi drugimi stvarmi. V slučaju dežja se bo piknik obdržal v znanih prostorih na Bessie St.

Vsi nam dobro došli!

Skupni odbor.

PESEM GORA

MISKO KRANJEC

"Začel sem zbirati okrog sebe ljudi", je nadaljeval po premolku Turk. "Povsod že imajo organizirane skupine, drugod že imajo kar pravcate vojske in po nekaterih predelih se partizani že svobodno premikajo. — Našel sem nekaj ljudi, ki so se skrivali. Menda si že slišal, da sem nekaj stvari napravil z njimi. Tebe že dolgo iščem, ves čas, kar si pobegnil švabom. Pa sem te komaj po teh svojih sorodnikih iztaknil. Ljudje, ki jih imam okrog sebe, niso bog ve kaj posebnega, toda zdi se mi, da bi z njimi lahko marsikaj napravil, ako bi ti hotel pristopiti k nam. Mislim namreč, da bi skupaj delali. Tebe vsi poznajo, celo pa po tvoji drznosti in bi ti zaupali. Vedno se menimo o tebi, sami so že iskali, da bi prišli k tebi in s tabo delali. . . Ne vem, zakaj ne bi pristopil, pa bi ti vodil. Čeprav nas je zdaj še malo, bi počasi že dobili več ljudi. Za tabo in s tabo bi marsikateri šel. Poiskali bi zvez s partizani in bi se z njimi povezali. Ne vidim nikakega pravega pomena, da bi kar na svojo roko delali. Tudi je to nekaj, toda svoj pravi in to zelo velik pomen, se mi zdi, lahko ima tak boj samo, ako je povezan po vsej državi. . ." Za čas je spet premolknil, Maks ga je še vedno gledal, nato pa je sam rekel:

"Zakaj ne greš k partizanom? Tam je vse to povezano. . ."

Turk se je nasmehnil. "Ko je bila priložnost, se še nisem bil docela odločil. Zdaj pa nisem mogel naleteti nanje. Pa sem mislil, da bi zbral vse te ljudi, ki so tu in bi šli skupaj, ko bomo zveze. — Maks, ali ne boš hotel, da bi skupaj delali?"

Maks je razmišljal. Čemu njemu družba? Videl je, da se je Turk namenil drugam in tja tudi prej ali slej pojde. Maks je imel že priložnost, da bi šel. Pri njem ni bilo vprašanje vere, pri njem je bilo samo njegovo osebno vprašanje. Toda Turk je imel cilje, hotel je nekam dalje, naprej. Maks za dalje, "za potem" ni imel ciljev. Njegov edini cilj je zdaj, da pobija švabe, zato ker sicer oni lahko njega ubijejo. Toda ko švabom ne bo več, ko bodo premagani?

"Ti vsekakor organiziraj naprej", je dejal naposled Turku, "in jih vodi. Kadar me boste potrebovali, bom rad prišel in vam bom pomagal. Midva se lahko tudi redno shajava."

Turk se je nasmehnil. "Brez tebe, Maks, ne bomo daleč zlezli. Samo ti jih lahko poženeš v pravi boj, tebe poznajo, s tabo bodo šli, kamor boš hotel. Zlasti tisti, ki se še skrivajo in jih sam ne morem izveči. Sami so mi rekli, da bi s tabo šli. . ."

Maks je spet molčal, potem je dejal: "Glej, stvar je zelo preprosta. Vse, kar jaz lahko storim je, da jih povedem tja ali kam drugam, kjer bomo pobili nekaj ljudi. A jaz vem, da je vse to premalo. To ni cilj. . . to ne more biti cilj vsemu slovenskemu narodu. Vi boste morali prej ali slej naprej, drugam, za pravimi cilji, morali boste k partizanom, a jaz?"

"Pojdeš z nami," je odvrnil preprosto Turk.

"Jaz nimam ciljev," je dejal Maks in se grenko nasmehnil.

"Jaz sem imel nasprotne tem, pa sem spoznal in sem jih spremenil. Ti praviš, da jih nimaš. . . ampak jaz vem, da si jih nekoč imel. Bil si študent, bil si mlad, kakor sem danes jaz in si prav tako imel cilje. . . če so bili lepi, jih boš spet našel, če bili pravi, boš našel druge — Saj človek ne more... ne more živeti brez ciljev... in ti celo."

Maks se je spet nasmehnil.

Po nekaj dneh se je srečal s Turkovimi ljudmi: bili so štirje. Segali so mu v roko kakor stari znanci. Sicer pa so ga vsi poznali ne samo po imenu, temveč tudi po obrazu. On sam je poznal le enega od njih, pekega Matevža Bregarja, ne da bi se spominjal, kje in kdaj sta se bila srečala. Gledal jim je v obraze, kakor bi jim hotel pogledati v dušo. Tisti trenutke je čutil, da stopa v neki krog, pa če še tako proti svoji volji, in da bo v tem krogu imel svoje posebne dolžnosti. Toda tako daleč kakor Turk, sam ni mislil in je bil skoraj presenečen, ko je Turk govoril fantom, kakor da je že vse sklenjeno in kakor da je Maks tisti, ki jih bo vodil.

"... zbrali bomo okrog sebe mnogo ljudi," je govoril med drugim Turk, "tako delajo povsod. Potem se bomo povezali s partizani! Nismo sami. Na tisoče je že slovenske vojske! Po vsej Jugoslaviji so partizani. Prišel bo čas, ko bomo, ako bomo združeni, pregnali švabe z naše zemlje. . . Nekateri se borijo že več ko leto dni, mi vendar ne moremo samo ob strani gledati... Začela se je velika ruska ofenziva. Pri Stalingradu je obkoljena cela nemška šesta armija, še to zimo morda bodo švabi potolčeni. Tu ne bodo mogli imeti mnogo sil, ker jih bodo potrebovali v Rusiji. Mi moramo pomagati, saj gre za nas, moramo se boriti, ako se hočemo kdaj vrniti na svoje domove..."

(Dalje prihodnjič)

TORONTO, ONT.

LABOR FESTIVAL SE PRELOŽI NA NEDELJO 17. AVGUSTA

Mednarodni Labor Festival, kateri bi se imel vršiti dne 27. julija na Dawes Road prostoru piknika, se preloži na 17. avgusta.

Kakor že rečeno se ni mogel ta Festival odzdržati na 27. julija vsled dežja. Ne bo se mogel odzdržati niti 3. avgusta, ker se ni moglo dobiti prostora v dobrem stanju. Zato se je preložil na 17. avgusta, in se bo vršil na istem mestu ter se bo izvajal ves program kot je bil napovedan za 27. julija.

Glavni govornik na Festivalu 17. avgusta bo Tim Buck. Odbor apelira, da vzamete to naznanilo v obzir.

SUDBURY, ONT.

Naznanje se vsem članom in članicam odseka Zveze Kanadskih Slovencev v Sudbury, da se bo naša seja vršila v nedeljo dne 3. avgusta ob 10. uri popoldne v navadnih prostorih.

Seja se bo vršila popoldne vsled tega, ker bomo imeli popoldne vse tri bratske organizacije skupni piknik. Ako bo slučajno slabo vreme se bo piknik preložil za prihodnjo nedeljo. Na piknik ste vabljeni vsi Slovenci, Hrvatji, Srbi in ostali Slovani ter druge narodnosti.

Torej ne pozabite priti na sejo ZKS 3. avgusta ob 10. uri popoldne, a popoldne gremo pa vsi na piknik.

F. Zaic, tajnik